

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Ku.KL@regeringskansliet.se

Cc:

marika.kurlberg@regeringskansliet.se

Remiss av betänkande av utredningen Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (SOU 2022:44)

Ku2022/01357

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar med att möjliggöra nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant för att stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design- och varumärke.

PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av immateriella tillgångar. Vi vill få företagare, kreatörer och innovatörer att hantera dem på bästa sätt för att förbättra sin verksamhet, lönsamhet och tillväxt på ett hållbart sätt.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis välkomnar PRV i stort utredningens förslag. Myndigheten motsätter sig dock utredningens bedömning att en del av de föreslagna insatserna kan utföras inom befintlig anslagsram och understryker att de uppgifter som föreslås för PRV kommer kräva ytterligare resurser.

PRV utvecklar sitt ställningstagande nedan.

Inledning

Med beaktande av PRV:s uppdrag fokuserar remissvaret huvudsakligen på de områden där PRV föreslås ges en utökad roll. Myndigheten framför även vissa generella kommentarer kring den analys och de ställningstaganden som presenteras i betänkandet.

Inledningsvis välkomnar PRV det fokus utredaren fäster vid upphovsrätten och dess vikt för de kulturella och kreativa branscherna. PRV vill dock understryka att ett strategiskt arbete inte enbart bör fokusera på upphovsrätten utan immateriella rättigheter och tillgångar i stort. Detta särskilt med beaktande av de omvärldsfaktorer som legat till grund för utredningens förslag, där det anges att näringslivets värdeskapande baseras alltmer på immateriella tillgångar.¹

Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan

PRV välkomnar utredningens initiativ och understryker behovet av ett välfungerande tvärpolitiskt samarbete i enlighet med utredningens förslag, där bland andra PRV är involverade.

Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad

En del av de förslag till insatser som anges i betänkandet rörande prioriteringsområdet *Långsiktigt och snabbt på upphovsrättens marknad* återfinns även i betänkandet *Från kris till kraft - återstart för kulturen* (SOU 2021:77). De har således redan behandlats av PRV under remitteringen av det tidigare betänkandet.² Mot bakgrund av den analys som nu presenteras av utredningen Kreativa Sverige kan det dock finnas skäl att här återvända till vissa frågor i *Från kris till kraft*.

Samordnade kompetenshöjande insatser

Såvitt avser de kompetenshöjande insatser som föreslagits välkomnade PRV i det tidigare remissvaret förslaget. PRV föreslog därutöver ett uppdrag för myndigheten att ta fram samordnad kompetenshöjande information och utbildning om upphovsrätt för landets gymnasiala och eftergymnasiala konstnärsutbildningar för blivande upphovspersoner. Inte minst då det kan finnas starka skäl att kompetenshöja denna målgrupp med immaterialrätten i stort. PRV invände dock mot bedömningen att insatserna kan rymmas befintligt anslag. Här utvecklar PRV ställningstagandet enligt följande.

I dagsläget har PRV ett uppdrag att informera om och bidra till ökad förståelse för immateriella tillgångar och rättigheter.³ Då ytterligare kompetenshöjande insatser nu läggs fram som ett nytt förslag inom ramen för det strategiska arbetet uppfattar PRV det som att utredaren avser att komplettera och därmed utöka PRV:s nuvarande uppdrag på området. Därför motsätter sig PRV utredningens bedömning att de av utredningen föreslagna kompetenshöjande insatserna kan rymmas inom PRV:s befintliga anslag och budgetramar.

PRV bedömer därutöver att utformandet av ett eventuellt komplement till det uppdrag myndigheten har i dag bör föregås av en behovsanalys, både vad gäller de insatser som blir aktuella samt de målgrupper som ska vara fokus för de kompetenshöjande insatserna. Ett tydligt uppdrag är nödvändigt för att

¹ Betänkandet *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher* SOU 2022:44 s. 160.

² Se PRV:s svar på Remiss av betänkandet *Från kris till kraft - återstart för kulturen* SOU 2021:77 den 2022-02-10.

³ Se 2 a § förordning (2007:1111) med instruktion för PRV.

säkerställa att insatserna utformas på ett relevant sätt och når relevanta målgrupper.

PRV föreslås enligt både *Från kris till kraft* och *Kreativa Sverige!* ett uppdrag att bistå Konstnärsnämnden vid genomförandet av Konstnärsnämndens uppdrag att årligen rapportera kring implementeringen av DSM-direktivet. I PRV:s tidigare remissvar meddelades att PRV delar utredningens uppfattning att en löpande bevakning och analys av konsekvenserna av de nya bestämmelserna behövs och att PRV kan bistå Konstnärsnämnden i ett sådant uppdrag. PRV vill dock här understryka att ett sådant samarbete bör föregås av en risk- och konsekvensanalys avseende uppdragets utformning och eventuella påverkan vad gäller resurstilldelning.

En immaterialrättslig strategi för Sverige

Gällande förslaget att PRV ska ta fram en immaterialrättslig strategi för Sverige välkomnar myndigheten utredningens förslag, förutsatt att PRV beviljas de resurser som är nödvändiga för att fullfölja ett sådant uppdrag. PRV önskar redan nu lyfta frågan om uppdragets utformning samt påpeka att en strategi avseende immateriella tillgångar, snarare än rättigheter, kan vara att föredra då detta skulle täcka ett bredare område och därmed omfatta flera av de frågor som är relevanta för målgrupperna.

Förutsättningar för PRV att fullfölja uppdragen

Avslutningsvis vill PRV, utöver vad som anförts ovan, understryka följande avseende budgetära konsekvenser av utredningens förslag.

Myndigheten har i dagsläget ett förhållandevis snävt utformat uppdrag inom det upphovsrättsliga området. PRV hanterar herrelösa verk, utövar tillsyn enligt lag (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt samt informerar om upphovsrätt inom ramen för uppdraget att informera om immateriella tillgångar och rättigheter.⁴ PRV:s uppdrag rörande upphovsrätten har under de senaste åren föreslagits öka inom ett antal områden.⁵ För att PRV ska ha möjlighet att utföra de uppgifter som ålagts myndigheten, och på ett adekvat sätt uppfylla de krav som en utvidgning av PRV:s arbete inom det upphovsrättsliga området innebär, krävs ytterligare resurser samt tydliga direktiv vad gäller syfte, mål och rapportering.

Generella reflektioner avseende utredningen

Sveriges framträdande ställning som innovations- och kulturskaparland

Inledningsvis tas i betänkandet Sveriges framträdande ställning som innovations- och kulturskaparland upp och det förs en diskussion om hur Sverige ska arbeta strategiskt för att säkra denna position inför framtiden. PRV

⁴ Se 1 § 3 st och 2 a § förordning (2007:1111) med instruktion för PRV.

⁵ Se exempelvis Prop. 2021/22:278 *Upphovsrätten på den digitala inre marknaden*, SOU 2022:23 *En oavvislig ersättningsrätt?*, SOU 2021:77 *Från kris till kraft - Återstart för kulturen* och SOU 2022:20 *Privatkopieringsersättningen i framtiden*.

undrar om det kan finnas skäl att i det strategiska arbetet inte enbart fokusera på vilka problem de aktuella företagen möter och underlätta i dessa avseenden utan även beakta vilka faktorer som skapat ”den svenska succén”. Utöver att arbeta för att minska de svårigheter företagen möter skulle en framtida strategi då även kunna fokusera på att stärka de faktorer som bidrar till framgångarna.

Upphovsrätten och den upphovsrättsliga marknaden

Samtliga branschorganisationer har enligt betänkandet lyft upphovsrätten som en av de mest relevanta frågorna för kommande främjande insatser. För ett strategiskt arbete anser PRV att det är viktigt att inte bara lyfta och arbeta kring upphovsrätten utan även förvaltningen av upphovsrätt – det vill säga inte bara upphovsrätt som ett verktyg utan även de upphovsrättsliga regelverken och infrastrukturens roll som en grund för ekonomisk aktivitet. *Hantering* av upphovsrätten tas upp bland målen för området, men är relativt frånvarande i de specifika insatserna. Upphovsrättens och de upphovsrättsliga strukturernas roll som investeringsskydd och grund för ekonomisk omsättning och tillväxt bör ges mer fokus. PRV vill belysa vikten av en väl fungerande förvaltning, samt kännedom om de licensieringsstrukturer som ligger till grund för förvaltningen, i förslag om kommande insatser.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av jurist Julia Demitz. Vid ärendets slutliga beredning har även chefsjurist Magnus Ahlgren, chefscontroller Jan Wernerson, marknadschef Margareta Ternell, chef för Digitaliserings- och utvecklingsavdelningen Maziar Soltani, chef för Patentavdelningen Sara Backman, juristchef på Design- och varumärkesavdelningen Åsa Collett samt jurist Sofie Grettve von Rosen deltagit.

Peter Strömbäck

Julia Demitz